

Międzynarodowy Plan Działań w Kwestii Starzenia Się Społeczeństw

B. Humanitarne aspekty procesu i jego wpływ na rozwój społeczeństw

Omówione powyżej trendy demograficzne będą w silnym stopniu rzutować na życie społeczne. Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju wymaga zachowania odpowiedniej równowagi pomiędzy społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi czynnikami i zmianami w rozkładzie i strukturze wzrostu populacji. Państwa muszą dostrzegać i brać pod uwagę istniejące trendy demograficzne i zmiany w strukturze swych populacji, jeśli chcą utrzymać optymalny poziom swojego rozwoju.

Powyższe zadanie będzie wymagać od Rządów i odpowiednich instytucji międzynarodowych znacznych nakładów finansowych. Tymczasem, bieżąca kondycja gospodarcza państw rozwijających się uniemożliwia im uwolnienie sił i środków potrzebnych do zapewnienia pomyślnej realizacji polityki rozwoju.

W celu umożliwienia tym krajom podjęcia działań na rzecz zaspokojenia podstawowych potrzeb ich obywateli, w tym osób starszych, niezbędne jest ustanowienie nowego ekonomicznego porządku, opartego na nowych międzynarodowych stosunkach gospodarczych, zapewniających równe i sprawiedliwe wykorzystanie istniejących bogactw, zasobów ludzkich i technologii.

Aktualny Międzynarodowy Plan Działań podejmuje kwestie dotyczące starzenia się jednostek oraz problemy związane ze starzeniem się całych populacji.

Kwestie humanitarne dotyczą specyficznych potrzeb ludzi starszych. Wiele problemów i potrzeb odczuwanych przez seniorów dotyczy również innych grup społecznych, ale niektóre kwestie odzwierciedlają partykularne uwarunkowania i wymagania grupy seniorów. Do takich problemów częściowych należą między innymi zdrowie i żywienie, mieszkalnictwo i środowisko życia, rodzina, opieka społeczna, zabezpieczenie dochodów i zatrudnienie oraz edukacja.

Kwestie związane z rozwojem dotyczą społeczno-ekonomicznych konsekwencji procesu starzenia się populacji, który definiuje się jako wzrost odsetka osób starszych w ogólnej liczbie ludności. W tej dziedzinie znaczenie mają, między innymi, skutki starzenia się społeczeństwa na poziom produkcji, konsumpcji, oszczędzania i inwestycji, a w konsekwencji także na ogólną politykę i warunki społeczno-ekonomiczne, szczególnie w czasach, gdy wzrasta stopień zależności osób starszych.

Wspomniane kwestie humanitarne i kwestie związane z rozwojem zostały poddane analizie z myślą o sformułowaniu programów działań na szczeblach: krajowym, regionalnym i globalnym.

W niektórych krajach rozwijających się zjawisko stopniowego starzenia się populacji może nie być jeszcze dostatecznie wyraźne i dlatego może nie stanowić istotnej kwestii dla planistów i decydentów, którzy uwzględniają problemy osób starszych w ogólnych strategiach rozwoju gospodarczego i społecznego i w działaniach na rzecz zaspokojenia podstawowych potrzeb społeczeństwa w całości. Tym niemniej, prognozy ONZ wskazują, że:

- w przyszłości nastąpi znaczący wzrost populacji osób powyżej 60 lat, szczególnie w grupie osób w wieku 80 lat i powyżej;
- w wielu krajach, wzrost procentowego udziału osób powyżej 60 lat powinien stać się widoczny w ciągu kilku następnego dziesięcioleci, a szczególnie w ciągu pierwszych 15 lat XXI wieku;
- w coraz większym stopniu wśród populacji seniorów dominować będą kobiety.

Z tego względu, problem starzenia się społeczeństw, rodzący szerokie konsekwencje zarówno w sferze ogólnospołecznego rozwoju jak i opieki i bezpieczeństwa dla osób starszych, będzie dotyczył w stosunkowo bliskiej przyszłości wszystkich krajów. Już teraz z problemem tym boryka się kilka najlepiej rozwiniętych regionów świata.

Zostaną wzięte pod uwagę środki zapewniające optymalne wykorzystanie doświadczenia i wiedzy osób starszych.

Życie człowieka cechuje długie dzieciństwo i długa starość. Dzięki temu zawsze w historii ludzkości seniorzy mogli wychowywać młodsze pokolenia i przekazywać im swoje systemy wartości. Ta funkcja osób starszych była gwarancją przetrwania i rozwoju gatunku ludzkiego. Obecność seniorów w domu rodzinnym, wspólnocie sąsiedzkiej i wszelkich innych formach życia społecznego nadal daje nam niezastąpione świadectwo przemijania. Lekcja jaką pobieramy od starszej osoby wiąże się bowiem nie tylko z jej życiem, ale przede wszystkim z jej śmiercią.

Smutek po stracie człowieka uświadamia nam, że śmierć jest nadal nieodłącznym elementem życia wspólnoty poprzez rezultaty pracy tej osoby, jej dokonania zawodowe i instytucje, jakie po sobie zostawia, a także pamięć jej słów i uczynków. Dzięki temu łatwiej jest nam bardziej otwarcie myśleć o własnej śmierci i stać się bardziej świadomym odpowiedzialności wobec przyszłych pokoleń.

Dłuższe życie daje ludziom sposobność spojrzenia wstecz na swoje życie, naprawienie niektórych błędów, dotarcia do wielu prawd oraz innego rozumienia sensu i znaczenia swojego postępowania. W ten sposób starsi ludzie z pewnością bardzo wzbogaciliby życie naszych społeczeństw. Szczególnie w dzisiejszych czasach, w następstwie bezprecedensowych zmian, jakich doświadczyła ludzkość na przestrzeni jednego pokolenia, reinterpretacja losów seniorów pomogłaby nam osiągnąć bardzo potrzebną zmianę spojrzenia na historię.